

Danmark må følge aktivt og ambitiøst op på den nye globale FN-biodiversitetsaftale - både ude og hjemme

Baggrund:

Efter FN-biodiversitetskonferencen COP15 i december 2022 har Danmark forpligtet sig til øjeblikkeligt at igangsætte implementeringsprocessen for den nye globale biodiversitetsaftale Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework (GBF)¹ og følge aktivt og ambitiøst op på mødet og beslutningerne. Der er brug for en ambitiøs og prioriteret dansk indsats både i forhold til Danmarks beskyttelse af sin egen biodiversitet og i forhold til det store fodaftryk, Danmark har på den globale biodiversitet. Ligeledes er der brug for, at Danmark yder en større og prioriteret indsats i forhold til den internationale proces omkring den nye aftale, herunder en ambitiøs indsats fra EU's side.

92-gruppen har på baggrund af den nye globale biodiversitetsaftale, udarbejdet følgende anbefalinger og krav til en dansk opfølgningssindsats:

1. En samlet plan for Danmarks opfølgning på COP15 aftalen

Danmark skal hurtigst muligt igangsætte implementeringsprocessen af aftalen. Det kræver, at Danmark fremlægger en detaljeret og konkret plan, der forholder sig til samtlige elementer af aftalen, inklusiv de 23 målsætninger og følger en "whole of society approach".

Planen må sikre, at biodiversitetshensyn integreres i og på tværs af alle regeringsniveauer og på tværs af alle sektorer, specielt dem der har en betydelig påvirkning på biodiversitet (i overensstemmelse med Target 14 om mainstreaming i GBF). For Danmark betyder dette, at man har forpligtet sig til at tage fat i blandt andet landbruget og fiskeriet og dets påvirkning på biodiversiteten. Derudover skal alle relevante offentlige og private aktiviteter, skatte- og afgiftsmæssige samt finansielle strømme progressivt tilpasses GBF'en. Denne forpligtelse er meget vigtig, da det i praksis betyder, at regeringen blandt andet skal handle på de indirekte årsager til tab af biodiversitet herunder investeringer og subsidier i sektorer og aktiviteter, der skader biodiversitet.

2. En dansk NBSAP – arbejdet skal igangsættes med det samme

Det vigtigste politisk-administrative instrument til implementering af både Biodiversitetskonventionen og GBF nationalt er en "National Biodiversitetsstrategi og Handlingsplan", den såkaldte NBSAP, som det kaldes i Biodiversitetskonventionen (CBD). Alle parter til CBD er i følge Artikel 6

juridisk forpligtet til at udvikle og opdatere en NBSAP. Danmark har dog på nuværende tidspunkt slet ingen aktiv NBSAP, da den foregående har været under revision siden 2016. Ifølge den nye COP15 aftale skal der foreligge en ny NBSAP før COP16, der forventes at finde sted inden udgangen af 2024. Med en manglende strategi og handlingsplan i øjeblikket, bør Danmark starte arbejdet med det samme og sætte en mere ambitiøs deadline for en NBSAP gerne inden udgangen af 2023, og sikre inddragelse af alle relevante aktører.

Denne plan (NBSAP) skal sammentænkes med en ny dansk biodiversitetslov.

En dansk NBSAP og biodiversitetslov må sikre en langt stærkere biodiversitetsbevarelse i Danmark, herunder:

- I 2030 skal 30 % af arealet på land og 30 % af arealet på havet være beskyttet natur, heraf en tredjedel strengt beskyttet.
- I 2050 skal biodiversiteten og naturen i Danmark være i god trivsel og gunstig tilstand.
- Et uafhængigt Biodiversitetsråd skal sikres i loven med lignende rolle og ressourcer som Klimarådet ift. Klimaloven. Rådets opgaver skal være at formulere mål for naturen og løbende vurdere regeringens indsats og målopfyldelse.
- Mål og indsats for at nedbringe Danmarks påvirkning af den globale biodiversitet uden for landets grænser bl.a. gennem vores forbrug, import, investeringer og bistand.

3. Øget dansk finansiering – og en finansieringsplan

Danmark bør øge sin finansiering til både den nationale og internationale biodiversitetsindsats.

- Herunder skal der udarbejdes en dansk finansieringsplan (NBFP eller lignende instrument) som en del af NBSAP-processen, der sikrer, at Danmark påtager sig en retfærdig andel af ressourcemobiliseringen til biodiversitet og en større andel af de nye finansieringsmål i den nye GBF-aftale (herunder de 20 mia. USD i 2025 og 30 mia. USD i 2030). Danmark skal samtidigt arbejde for, at EU gør det samme.
- Danmark skal arbejde for at sikre, at der ikke anvendes eller skabes incitamentter for offsetting som mulighed ifm. ressourcemobilisering.
- Danmark skal arbejde for, at finansiel støtte i langt højere grad skal gå direkte til oprindelige folks organisationer og lokalsamfund for at sikre deres fulde inddragelse i implementering; herunder udvikling af indikatorer og monitorering. Danmark skal i den forbindelse øremærke støtte til, at oprindelige folks rettigheder anerkendes og respekteres.
- Danmark skal prioritere det videre arbejde med en styrket ressourcemobilisering under den nye aftale (bl.a. Target 19).
- Dansk støtte til biodiversitetsindsatser i udviklingslande, som ikke har fattigdomsbekæmpelse som hovedformål, skal være additionel ift. udviklingsbistanden.

4. Danmark må nedbringe sit globale fodaftryk på biodiversiteten

Danmark har et stort, ikke-bæredygtigt fodaftryk på den globale biodiversitet gennem vores forbrug, import, investeringer etc. Danmark må tage ansvar for dette skadelige fodaftryk og tage politisk handling for at nedbringe det hurtigst muligt, herunder som foreskrevet i den nye globale GBF-aftale (bl.a. Target 16). I den forbindelse må regeringen og Folketinget sikre ambitiøs handling, herunder en kortlægning af Danmarks fodaftryk, at der sættes konkrete mål for at nedbringe fodaftrykket, samt igangsættes den nødvendige handling for at nå disse mål.

Det må blandt andet indebære en plan for omlægning af tilskud og investeringer som nævnt i pkt. 5 nedenfor; en seriøs implementering af EUDR (European Deforestation Regulation), der sikrer at vores import ikke fører til afskovning; samt at Danmark arbejder for at sikre, at denne lov samt implementeringen af den i fremtiden også vil inkludere andre økosystemer.

5. Stop for biodiversitetsskadelige subsidier og incitamerter

Danmark skal tage ansvar for at reducere biodiversitetsskadelige subsidier og andre incitamerter til skadelige aktiviteter, og herunder følge op og tage ansvar ifm. de nye mål på dette i GBF-aftalen (Target 18). Ifølge den nye aftale skal incitamerter, der skader biodiversitet, heriblandt subsidier, identificeres inden 2025 og elimineres, udfases eller reformeres, og dette skal ske på en retfærdig og effektiv måde. Globalt set skal de subsidier, der skader biodiversitet, reduceres med mindst 500 mia. USD per år i 2030. Dette kræver en konkret kortlægning af dansk finansierede subsidier og andre incitamerter, der bidrager til tab af biodiversitet, hvilket bør være udfærdiget i god tid inden 2025, samt en konkret plan og indsats for denne udfasning og omlægning. Danmark skal også arbejde aktivt for en udfasning af skadelige subsidier og incitamerter på EU-plan, og for at EU lever op til GBF.

6. Danmark må genoprette tabt natur – og leve op til FN- og EU-mål

Danmark må leve op til de nye mål i GBF-aftalen, herunder som nævnt ovenfor målet om 30% beskyttet natur (Target 3). Danmark må samtidigt igangsætte en større indsats for at genoprette natur, herunder leve op til målet om at mindst 30% af den degraderede natur er under effektiv genopretning senest i 2030 (Target 2). I den forbindelse er det afgørende, at Danmark bakker op om en ambitiøs tilgang til EU's naturgenopretningsforordning, og støtter op om målet om at genoprette 30% af naturen i EU. Det er essentielt for at skabe bedre vilkår for biodiversiteten i Danmark og dermed at kunne leve op til vores forpligtelser under GBF'en.

7. Danmark skal yde en ledende rolle for at sikre, at den nye globale biodiversitetsaftale (GBF) gennemføres

Hvis den nye globale aftale skal gennemføres og målene indfries, er det helt afgørende med lande, der yder en mere aktiv og prioriteret indsats for at sikre dette. Danmark skal i højere grad påtage sig en sådan rolle internationalt og i EU, herunder spille en mere aktiv og progressiv rolle i den internationale biodiversitetsproces (CBD etc.). Dette forudsætter prioriteringen af flere ressourcer og en større indsats fra dansk side, herunder fra de relevante ministerier og det politiske niveau.

8. Danmark må arbejde for at sikre en rettighedsbaseret tilgang i implementeringen af aftalen

En af de helt centrale dele af GBF er anerkendelsen og sikring af oprindelige folk, lokalsamfund og kvinders rettigheder og deres inddragelse i beslutningsprocesser og implementeringen af aftalen. GBF anerkender oprindelige folks og lokalsamfunds rettigheder til deres traditionelle territorier, som reflekteres i målet om beskyttelse af henholdsvis 30 pct. af jordens land- og vandoverflade. Hvis det skal realiseres, er det dog afgørende, at oprindelige folks, lokalsamfunds og kvinders rettigheder også afspejles, når aftalen skal implementeres. Danmark må arbejde aktivt for at sikre, at dette sker. Herunder må Danmark prioritere arbejdet med at sikre oprindelige folks selvbestemmelse, at de inddrages fuldt og helt i initiativer, der omhandler deres jord, territorier og naturressourcer og at deres rettigheder respekteres ifølge Deklarationen om Oprindelige Folks Rettigheder (UNDRIP).

Det gælder også i forbindelse med danske projektindsatser, herunder udviklings-, klima- og biodiversitets-projekter, samt i forhold til vores forbrug og investeringer, så dette ikke forårsager overtrædelse af oprindelige folks rettigheder.

9. Danmark skal være med til at sikre en stærk monitorerings- og implementeringsmekanisme og -indsats

Erfaringerne fra de tidligere globale biodiversitetsaftaler er, at de generelt ikke er blevet gennemført af landene. Dette skyldes blandt andet, at kriterier og krav om overholdelse af disse ("accountability") i aftalerne har været for svage. Derfor er det afgørende, at Danmark arbejder aktivt for at sikre en så stærk gennemførelse af aftalen som muligt, herunder at arbejdet for at sikre en stærk monitorerings- og implementerings-mekanisme og -indsats prioriteres. Dette arbejde blev ikke afsluttet på COP15, og fortsætter bl.a. i arbejdet med indikatorer. Danmark skal også arbejde på at sikre et stigende ambitionsniveau i implementeringen af aftalen, herunder en "ratcheting-up" af ambitionerne efter første Review.

10. Danmark må arbejde på at styrke andre områder, hvor GBF-aftalen ikke nåede langt nok

Der er en række andre områder, hvor GBF-aftalen desværre ikke nåede langt nok. Det gælder bl.a. arter (Target 4), forurening (Target 7), klima og biodiversitet (Target 8) m.fl. Det er vigtigt, at Danmark arbejder for en ambitiøs fortolkning og tilgang til implementeringen af aftalen på disse områder.

11. Danmark skal arbejde for, at EU også yder en stærkere indsats

Danmark skal arbejde og prioritere indsatsen for, at EU tilsvarende yder en stærkere indsats i forbindelse med implementeringen af den nye GBF-aftale, herunder på de ovennævnte områder, for at sikre en tilstrækkelig ambitiøs gennemførelse af den nye globale aftale.

ⁱ <https://www.cbd.int/article/cop15-final-text-kunming-montreal-gbf-221222>